

ОБЩИНА КРУШАРИ ОБЛАСТ ДОБРИЧ

9410, с. Крушари, тел: 05771/2024, факс 05771/2136,

E-mail krushari@krushari.bg; site: www.krushari.bg

ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

ПО ПРОЕКТА ЗА БЮДЖЕТ

НА ОБЩИНА КРУШАРИ ЗА 2024 ГОДИНА

Предложеният проект за бюджет на община Крушари за 2024 година е разработен при спазване на изискванията на Закона за публичните финанси /ЗПФ/, във връзка с разпоредбите на Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г.

В съответствие с изискванията на чл.84, ал.1 от Закона за публичните финанси, предлагаме на Вашето внимание Проект за бюджета на община Крушари за 2024 година, разработен и съставен на база основни нормативни документи, които са:

- Закон за държавния бюджет на Република България /ЗДБРБ/ за 2024 г. обнародван в Държавен вестник, бр. 108/30.12.2023 г.;
- Закон за публичните финанси /ЗПФ/;
- Решение №847 на Министерски съвет от 2023 г. за изменение и допълнение на Решение №346 на Министерски съвет от 2023 г. за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2024 г.
- Наредба за условията и реда за съставяне на тригодишна бюджетна прогноза за местните дейности и за съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на бюджета на община Крушари;
- Наредба за определянето и администрирането на местните данъци, такси и цени на услуги на територията на община Крушари;
- Предложения на кметове на кметства, кметски наместници, ръководители на заведения за социални услуги, директор на детска градина с. Крушари с изнесени групи и директор дирекции в община Крушари;

Ежегодно, в изпълнение на чл. 84 ал. 4 от ЗПФ, кметът на общината внася в общинския съвет проект на бюджета на общината в срок до 20 работни дни от обнародването на Закона за държавния бюджет за съответната година.

Основната цел на предложения проектобюджет за 2024 г. е в съответствие с политиката на стабилно финансово и икономическо състояние на община Крушари.

Разходите за делегираните от държавата дейности /ДДД/ **Приложение №1** са планирани на база показателите, определени в ЗДБРБ за 2024 г., в съответствие с приетите размери на бюджетните взаимоотношения между централния бюджет и бюджетите на общините, наличните преходни остатъци от 2023 г., собствените приходи и размера на общинско дофинансиране.

С чл. 53 от ЗДБРБ за 2024 година са приети размерите на бюджетните взаимоотношения между централния бюджет и бюджетите на общините под формата на субсидии. За община Крушари размера на бюджетните взаимоотношения е определен в размер на 7 566 974 лева, в това число по чл. 53, т.1 основни бюджетни взаимоотношения под формата на субсидии по механизъм

7 528 174 лева и чл.53, т.2 трансфери за други целеви разходи за местни дейности в размер на 38 800 лева.

На основание чл. 52, ал.1 от ЗПФ бюджетните взаимоотношения на общинския бюджет с централния бюджет включват: трансфери за: обща субсидия за финансиране на ДДД; местни дейности – обща изравнителна субсидия и за зимно поддържане и снегочистване на общински пътища; целева субсидия за капиталови разходи; други целеви разходи, включително за местни дейности; финансови компенсации от държавата и временни безлихвени заеми.

В бюджета на община Крушари за 2024 година са включени: обща субсидия за делегираните от държавата дейности 5 551 874 лева, трансфери за местни дейности 774 300 лева, в това число: обща изравнителна субсидия 629 600 лв. и трансфер за зимно поддържане и снегочистване на общински пътища 144 700 лева, 1 202 000 лева целева субсидия за капиталови разходи и трансфери за други целеви разходи за местни дейности в размер на 38 800 лева.

Със средствата от обща субсидия 5 551 874 лева се осигурява размерът на заплати, осигурителни плащания, начислени по норматив разходи за издръжка, стипендии и средства за организациите с нестопанска цел.

За бюджетната 2024 година е завишена общата субсидия за ДДД, въз основа на приети от Министерския съвет стандарти за финансиране, които имат увеличение в сферата на образованието, в специализираните институции за предоставяне на социални услуги, социални услуги предоставени в общността и читалища.

Леко е завишен размерът на трансфера за зимно поддържане и снегочистване на общински пътища, а целевата субсидия за капиталови разходи е увеличена.

Трансферите за местни дейности нарастват незначително. За община Крушари планираните в ЗДБРБ за 2024 година трансфери за местни дейности са 813 100 лева, в това число изравнителна субсидия 629 600 лева и трансфер за зимно поддържане и снегочистване на общински пътища в размер на 144 700 лева. Планиран е трансфер за други целеви разходи за местни дейности 38 800 лева.

Общият размер на средствата за местни дейности е 4 345 625 лв. -

Приложение №2.

В представения проект на инвестиционните разходи на общината за 2024 г. **Приложение №3** са включени преходни обекти от 2022 г. и 2023 г. и така общият размер на предвиденото финансиране за основен и текущ ремонт на улици, пътища и сгради, за придобиване на дълготрайни активи и оборудване, за проектиране и други разходи, възлиза на 1 941 655 лв. Обект „Ремонт на покрив на сграда – (кметство и поща) с. Телериг“, бюджетиран през 2023 г. по дейност 122, параграф 51-00, в размер на 60 352 лв. формиран от 48 904 лв. целева субсидия за капиталови разходи за 2023 г. и 11 448 лв. преходен остатък от неусвоена целева субсидия за капиталови разходи /за приключили обекти/ за 2022 г., отпада Инвестиционната програма на община Крушари. Обект „Ремонт на кметство и детска градина с. Габер“, бюджетиран през 2023 г. по дейност 122, параграф 51-00, в размер на 119 900 лв. през 2024 г. увеличава стойността си с 84 100 лв. / 20 194 лв. преходен остатък от неусвоена целева субсидия за капиталови разходи /за приключили обекти/ за 2022 г. и 63 906 лв. преходен остатък от неусвоена целева субсидия за капиталови разходи /за приключили обекти/ за 2023 г. Стойността на обект „Доставка на поставяем обект /контейнер/ за лекарски кабинет в с. Крушари“, по дейност 122, параграф 52-03, в размер на 55 384 лв. е формирана от 40 000 лв. целева субсидия за капиталови разходи за 2024 г. и 15 384 лв. преходен остатък от неусвоена целева субсидия за капиталови разходи /за приключили обекти/ за 2023 г.

Съгласно чл. 52, ал. 2 от ЗПФ в общинския бюджет се включват и бюджетните взаимоотношения с други бюджети и сметки за средства от Европейския съюз.

I. ПРИХОДНА ЧАСТ НА ПРОЕКТА НА БЮДЖЕТ НА ОБЩИНА КРУШАРИ ЗА 2024 ГОДИНА

Приходи в размер на **11 171 940 лева** в това число:

- 1. От централния бюджет** **7 566 974 лева**
  - обща субсидия за финансиране на делегираните от държавата дейности **5 551 874 лева**
  - обща изравнителна субсидия за финансиране на местни дейности **629 600 лева**
  - трансфер за зимно поддържане и снегочистване на общински пътища **144 700 лева**
  - целева субсидия за капиталови разходи **1 202 000 лева**
  - трансфер за други целеви разходи за местни дейности **38 800 лева**
- 2. Преходен остатък от 2023 година** **1 808 096 лева**
- 3. Собствени приходи** **1 796 870 лева**
  - за местни дейности /данъчни и неданъчни приходи/ **1 766 800 лева**
  - за делегираните от държавата дейности **30 070 лева**

Прогнозата за постъпленията от местни данъци по бюджета на община Крушари за 2024 година е формирана на база определените ставки за местните данъци, очакваната събираемост на задълженията за текущата година и несъбраните задължения от минали години.

За повишаване събираемостта на собствените приходи е необходимо текущо през годината да се продължат действията за проверка актуалността на информацията в подадените декларации и предоставяне на възможност за електронно примане на декларации, съгласно изискването на изменения чл. 3 от Закона за местните данъци и такси /ЗМДТ/.

ОЧАКВАНИ ДАНЪЧНИ ПРИХОДИ

823 100 лева

- Данък върху недвижимите имоти **63 000 лв.**
- Данък върху превозните средства **218 700 лв.**
- Данък придобиване на имущество **540 000 лв.**
- Патентен данък и други данъци **1 300 лв.**
- Туристически данък **100 лв.**
- Други данъци **0 лв.**

При планиране на неданъчните приходи са отчетени размерите на таксите и цените на услугите, приети с Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги.

ОЧАКВАНИ НЕДАНЪЧНИ ПРИХОДИ

973 770 лева

Приходи и доходи от собственост	385 000
Общински такси	282 103
Глоби, санкции и наказателни лихви	27 500
Други неданъчни приходи	40 000

Продажба на общинска собственост	251 956
Помощи и дарения в страната	8 141
Внесен ДДС и други данъци	-20 930

Бюджетът за приходите от собственост е определен на база актуализация на регистрите за общинска собственост, ревизиране на сключените договори и актуализиране на договорните цени, както и прогноза за постъпленията от продажби и други сделки по реда на Закона за общинската собственост.

При определяне приходите от такса битови отпадъци в местните бюджети за база се ползва определения от Общински съвет размер на таксата, като се вземат предвид приетите облекчения и намаления за някои категории лица и облекченията по Закона за местните данъци и такси. Размерът на планираните постъпления от тази такса е обвързан с разходите за дейност "Чистота".

Собствените приходи на училищата, прилагащи системата на делегирани бюджети в община Крушари, се планират от съответните директори на институциите като средствата постъпват директно по банковите сметки на съответното училище.

На основание чл. 56, ал. 1 от ЗДБРБ за 2024 година годишния размер на общата субсидия за ДДД се разпределя по тримесечия, както следва: първо тримесечие – 30 на сто, второ тримесечие – 25 на сто, трето тримесечие 20 на сто и четвърто тримесечие – 25 на сто.

Целевата субсидия за капиталови разходи по чл. 53 от ЗДБРБ за 2024 година се предоставя на общините до 5-то число на текущия месец, въз основа на подадени от тях заявки, при условията и реда, определени от министъра на финансите по чл. 55. Средствата за зимно поддържане и снегочистване разпределени по чл. 53 се предоставят до 20 януари в размер на 75 на сто. Останалата сума се предоставя ежемесечно до 5-то число на текущият месец на равни части за периода от септември до декември. Общата субсидия за ДДД се предоставя до 5-то число на текущия месец в размер на 1/3 от тримесечното разпределение.

Съгласно чл. 57 от ЗДБРБ за 2023 год. целевата субсидия за капиталови разходи по чл. 53 може да бъде трансформирана в трансфер за други целеви разходи на общината за извършване на неотложни текущи ремонти на общински пътища, на улична мрежа и на сгради, публична общинска собственост, по ред и при условия, определени с постановлението за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2024 г. В рамките на бюджетните взаимоотношения на общината с централния бюджет произтичащите от чл. 57, ал. 1 промени се извършват от министъра на финансите по предложение на кмета на общината въз основа на решение на общинския съвет. Внасянето на предложение за трансформиране на средствата следва да произтича от неотложни потребности.

При постъпили по-високи или по-ниски приходи от прогнозните или такива възникнали инцидентно, кметът на община Крушари на основание чл. 124 от ЗПФ ще представи в Общински съвет докладни записки за актуализация, както в приходната, така и в разходната част на бюджета за 2024 г.

II. РАЗХОДНА ЧАСТ НА ПРОЕКТА НА БЮДЖЕТ НА ОБЩИНА КРУШАРИ ЗА 2024 ГОДИНА

Разходи в размер на 11 171 940 лева в това число:

1. За делегирани от държавата дейности	6 826 315 лева
2. За местни дейности	4 345 625 лева

Съгласно ЗДБРБ за 2024 год. размерът на средствата за представителни разходи за кметовете в общините не може да бъде по-голям от 3 на сто от общия годишен размер на разходите за издръжка за дейност "Общинска администрация".

Размерът на средствата за представителни разходи за общинските съвети не може да бъде по-голям от 1,5 на сто от общия годишен размер на разходите за издръжка за дейност "Общинска администрация".

Бюджетните организации могат да извършват разходи в полза на работниците и служителите за пътуване в границите на населеното място, когато това произтича от характера на трудовата дейност, от местоживеенето до местоработата и обратно, когато те се намират в различни населени места за лица със специалност и квалификация, изискваща се за съответната длъжност. Въз основа на трудовите задължения и изискванията за длъжността, определени с длъжностната характеристика, работодателят, а за дейностите финансирани от общинските бюджети – общинския съвет утвърждава списък на длъжностите и на лицата, които имат право на транспортни разноски.

Средствата се разпределят между бюджетите на първостепенни разпоредители с бюджет, финансиращи държавни и общински училища и детски градини, въз основа: на броя на децата и учениците; броя на групите и паралелките; вида и броя на образователните институции; стандарт за дете и ученик, стандарт за група и паралелка; стандарт за образователна институция.

Първостепенните разпоредители с бюджет разпределят получените средства между училищата и детските градини въз основа на формула за всяка дейност. Формулите включват основен и допълнителни компоненти.

Основен компонент за всяка формула са получените средства, съгласно Закона за бюджета, допълнителните компоненти могат да бъдат обективни, географски, инфраструктурни и други показатели.

Средствата за социално-битово и културно обслужване на персонала в бюджетните организации се определят в размер до 3 на сто от утвърдените разходи за основни заплати на лицата, назначени по трудови правоотношения, а се разходват през годината на базата на начислените средства за основни заплати. Определянето, разходването и отчитането на средствата се извършват чрез съответните бюджети в рамките на бюджетната година, чиято сума включва дължимите осигурителни вноски и данъци за сметка на бюджетната организация. Начинът за използване на средствата се определя с решение на общото събрание на работниците и служителите.

Първостепенният разпоредител с бюджет предоставят на училищата, детските градини и обслужващите звена в системата на предучилищното и училищно образование средствата по стандарти и формули и целевите средства в срок до 7 работни дни от получаването им от централния бюджет. По решение на директора на училището, при условие, че са осигурени другите разходи от делегирания бюджет на училището, могат да се извършват основни ремонти и да се придобиват дълготрайни активи за сметка на средства с източник остатъци от предходни години, с изключение целевите средства преминали в преходен остатък, собствени приходи, субсидия по формула. Средствата от добавката за подобряване на материално-техническата база на училищата могат да се използват за капиталови разходи по решение на директора. Не могат да се финансират разходи за автомобили за администрацията на училището. Директорите на училищата в системата на предучилищното и училищното образование могат да планират средства за поевтиняване на храната за учениците в рамките на средствата по делегираните бюджети.

III. ИНДИКАТИВЕН ГОДИШЕН РАЗЧЕТ ЗА СМЕТКИТЕ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ЗА ПРОЕКТИ В ПРОЦЕС НА РЕАЛИЗАЦИЯ, ФИНАНСИРАНИ ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

Индикативният годишен разчет за сметките за средства от Европейския съюз е в размер на 1 019 888 лв. и обхваща финансирането на дейности по следните проекти:

1. Проект 15.2.1.123 „Трансграничен съюз в сянката на историята“, финансиран по програма за трансгранично сътрудничество Interreg V-A Румъния-България. Дейностите се реализират от 2017 година. Разчетът на средствата, предвидени за 2024 г., е в размер на 10 830 лв. Проектът се отчита по дейност 718 „Международни програми и споразумения, дарения и помощи от чужбина“, стопанска област СЕС – ДЕС.

2. Проект BG05SFPR003-1.001-0072-C01, „Топъл обяд в община Крушари“ финансиран по Програма за храни и основно материално подпомагане от Европейски социален фонд плюс, операция BG05SFPR003-1.001 „Топъл обяд“. Разходите за 2024 г. са разчетени в размер на 54 939 лв. и се отчитат в дейност 524 „Домашен социален патронаж“, стопанска област СЕС – КСФ.

3. Проект BGENVIRONMENT-4.003-0013 „Партньорство за адаптация към климатичните промени“, финансиран чрез Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП) 2014-2021, Открита покана №3 „Климат“ по Програма „Опазване на околната среда и климатични промени 2014-2021г.“ Община Крушари е партньор на общините Смолян, Асеновград и Свиленград. Проектът стартира през 2021г., с продължителност 24 месеца, с обща стойност 940 267 лв. и бюджет на община Крушари в размер на 73 000 лв. Разчетът на разхода за 2024г. е 2 000 лв. Средствата се отчитат в дейност 619 „Други дейности по жилищното строителство, благоустройството и регионалното развитие“, стопанска област СЕС – ДМП.

4. Проект BGENVIRONMENT-4.004-0006-C01 „Интегрирани мерки и дейности за адаптация към климатичните промени“, финансиран чрез Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП) 2014-2021, по Програма „Опазване на околната среда и климатични промени 2014-2021г.“. Община Крушари е партньор на общините Добрич и Добричка. Проектът стартира през месец юли 2022 г. с продължителност до 11.05.2024г. и бюджет за община Крушари в размер на 196 162 лв. През 2022г. не се реализирани разходи, а разчетът за 2024 г. е в размер на 10 000 лв. Разходите се отчитат по дейност 619 „Други дейности по жилищното строителство, благоустройството и регионалното развитие“, стопанска област СЕС – ДМП.

5. Проект: №BG05SFPR002-2.002-0076 „Развитие на общинския потенциал в община Крушари за управление на социални услуги с добавена стойност“. Административен договор: №BG05SFPR002-2.002-0076-C01 от дата 17.02.2023 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за финансиране на проектно предложение №BG05SFPR002-2.002-0076 „Развитие на общинския потенциал в община Крушари за управление на социални услуги с добавена стойност“. Безвъзмездната финансова помощ се предоставя по процедура чрез директно предоставяне BG05SFPR002-2.002 „Укрепване на общинския капацитет“ от Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Проектът оказва подкрепа на служителите от общинска администрация-Крушари, ангажирани с реализиране на правомощията на местната власт в областта на Закона за социалните услуги и правилника за неговото прилагане, Закона за хората с увреждания и Закона за личната помощ. Целта е оптимизиране качеството на предоставянето на публични

услуги, ефективни, ефикасни и комплексни социални услуги за най-уязвимите групи от обществото. Общият размер на одобрената безвъзмездна финансова помощ е в размер на 33 322.00 лева, от които 28 323.70 лв. европейско съфинансиране и 4 998.30 лв. национално съфинансиране. Прогнозен разход: за 2024 г. 9 525 лв. Проектът се отчита по дейност 589 „Други служби и дейности по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“, стопанска област СЕС – КСФ.

6. Проект BG05SFPR002-2.001-0192-C01 „Грижа в дома в община Крушари“, финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2021г.-2027г. Дейностите по проекта се реализират до месец март 2024г. Общата стойност на разходите за 2024 г. е 106 215 лв. Проектът се отчита по дейност 589 „Други служби и дейности по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“, стопанска област СЕС – КСФ.

7. Проект № BG06RDNP001-19.548-0004 „Основен ремонт на покрив на читалище – с. Телериг, находящ се в пл. №205, кв. 14 по плана на с. Телериг, община Крушари“. Административен договор № BG06RDNP001-19.548-0004-C01/26.01.2023 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони по процедура чрез подбор на проектни предложения по Подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“. В рамките на проекта се предвижда ремонт на покривната конструкция на НЧ „Стефан Караджа – 1936“ с. Телериг, находящ се в пл. №205, кв. 14 по плана на с. Телериг, община Крушари, със застроена площ 510 кв. м и РЗП 1530 кв. м. Срок на изпълнение: 26.01.2023 г.-30.06.2025 г. Безвъзмездна финансова помощ е 317 476 лв., като съфинансирането от бюджета на Община Крушари е 126 116 лв. Прогнозен разход: за 2024 г. 70 553 лв. Проектът се отчита в стопанска област СЕС – РА.

8. Проект проект №BG-RRP-4.025-0009-C01 с наименование „Внедряване на мерки за енергийна ефективност в системата за външно изкуствено осветление в Община Крушари“ по договор № МЕ-С4.І3-9 за изпълнение на проект №BG-RRP-4.025-0009-C01 по Национален план за възстановяване и устойчивост, компонент 4 „Нисковъглеродна икономика“, Инвестиция С4.І3 „Подкрепа за енергийно ефективни системи за улично осветление“. Проектът стартира през месец септември 2023г. и е с продължителност 18 месеца, с обща стойност 755 826 лв. Разчетът на разхода за 2024г. е 755 826 лв. Средствата се отчитат по дейност 589 „Други служби и дейности по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“, стопанска област СЕС – КСФ.

Съгласно указанията на Министерство на финансите и в срока по чл. 84, ал. 4 от ЗПФ окончателния проект на бюджета на община Крушари за 2024 година и индикативния годишен разчет за сметките за средства от Европейския съюз ще бъдат изготвени и внесени в Общински съвет Крушари за обсъждане и приемане.